

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om det overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1–29, §§ 35–39 og § 42
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Anden behandling af lovforslag nr. L 217:

Forslag til lov om ændring af lov om stats-tilskud til produktudvikling.

Af industriministeren (Nils Wilhjem).
(Fremsat 18/3 87. Første behandling 25/3 87. Betænkning 30/4 87).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslaget
forkastedes, idet 20 stemte for, 95 imod.

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 157:

Forslag til folketingsbeslutning om fastlæggelse af overordnede principper for udviklingen af dansk turisme.

Af Aase Olesen (RV) m.fl.
(Fremsat 23/4 87).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Industriministeren (Nils Wilhjem):

Af bemærkningerne til Det Radikale Venstres beslutningsforslag fremgår det, at forslaget har sin baggrund i den debat, der udspandt sig her i Tinget kort før jul sidste år om den turistpolitiske redegørelse, jeg afgav på regeringens vegne.

Partiet finder, at mine udtalelser ved den lejlighed og synspunkterne i redegørelsen rummer en fare for, at beslutninger om den fremtidige turistpolitik træffes alene ud fra snævre erhvervsøkonomiske hensyn.

Man har derfor fundet det nødvendigt at udarbejde et alternativ til regeringens turistpolitiske redegørelse i form af et forslag til folketingsbeslutning for at sikre, at turisterhvervet udvikler sig i en, hvad man kalder samfundsgavnlig retning.

Indledningsvis vil jeg da gerne fremhæve, at jeg finder det meget positivt for turisterhvervet, at en bred kreds af Folketingets partier viser interesse for turismen. En række partier, nu senest de Radikale, har formuleret deres bud på den fremtidige turistpolitik, og dette bidrager naturligvis til en mere konstruktiv og levende debat om erhvervets videre udvikling.

[Industriministeren]

Det fremlagte forslag finder jeg rummer mange gode og rigtige tanker om turismens fremtidige udvikling. Jeg har imidlertid meget svært ved at se behovet for at fremlægge disse tanker i form af et alternativ til regeringens redegørelse. De fleste af de synspunkter, der er indeholdt i forslaget, er i al væsentlighed allerede indeholdt i regeringens turistpolitiske redegørelse fra november 1986. De mindre forskelle, der måtte være, finder jeg ikke er af en sådan karakter, at det er nødvendigt at fremsætte og vedtage et beslutningsforslag.

Jeg har fuld forståelse for de Radikales ønske om at undgå en ukontrolleret udvikling på turistområdet til skade for miljø- og kulturværdier, og regeringen vil naturligvis fortsat være meget opmærksom på disse spørgsmål.

Regeringen er i fuld gang med at føre den turistpolitiske handlingsplan ud i livet. Der har været bred interesse for dette arbejde i turistkredsene ude i landet, og vi kan allerede nu konstatere, at den nye turistpolitik har været katalysator for flere spændende initiativer på lokalt niveau.

Der er behov for, at der på det foreliggende grundlag arbejdes videre på såvel centralt som lokalt niveau, således at de mange ord om turisterhvervets udviklingsmuligheder omsætter sig i praktisk handling.

Svend Andersen (S):

Jeg er enig med industriministeren i, at et alternativt eller selvstændigt program for turisme, der ligger ved siden af eksisterende initiativer, er overflødig. Men jeg vil godt sige, at der selvfølgelig er ting i det forslag, de Radikale har fremsat, det må være rigtigt at vi har i tankerne, når vi tilrettelægger vores samlede turistpolitik. Der indgår en meget stor del af de ting i den redegørelse, ministeren gav i sin tid, selv om den ikke indeholdt alt det, vi mente skulle være i en fremtidig turistpolitik.

Vi pegede bl.a. på nødvendigheden af, at der blev gjort noget mere for indlandsturismen. Jeg har bemærket, at det er et af de punkter, industriministeren har stillet sig meget forstående over for, idet det er blevet offentliggjort, at man gennem det turistkontaktudvalg, som er blevet nedsat, og som vi hilser som en god ting, har givet midler bl.a.

til indlandsturismen, og det anser vi for noget ganske væsentligt. Ikke mindst set ud fra et lønmodtagersynspunkt er det en god ting, at indlandsturismen bliver styrket. $\frac{2}{3}$ af al turisme er indlandsturisme, og 90 pct. af alle indlandsturister er lønmodtagere. På den baggrund finder vi det meget væsentligt, at de Radikale peger på en familie- og ungdoms- og emneturisme.

Det er netop det, bl.a. Dansk Folkeferie i en lang årrække har lavet. På den baggrund er det mærkeligt og ejendommeligt at konstatere de angreb, jeg mener de Radikale har været med til at rette mod Dansk Folkeferie, fordi de laver den slags turisme, og de har oven i købet gjort det for egne midler, uden at det har belastet det offentlige. Det er altså ting, jeg kan forstå at man er tilfreds med og enig i bliver lavet.

Derudover mener vi, det er rimeligt, at der bliver set mere på miljøet, at vores miljø bliver indpasset i den fremtidige turistpolitik, at vi skaber flere billige muligheder for turister, også for de cyklende turister, så de via et cykelstinet kan få billige overnatningsmuligheder.

Også en ting som arbejdende museer, der har været i gang flere steder, mener vi skal fremmes.

Der er altså nogle ting, vi synes er rigtige, uden at de behøver at fremstå som et alternativ til noget andet. Det kan være noget, der kan spilles med i den samlede indsats for en rigtig turisme.

Jette Thomsen (KF):

Jeg vil godt starte med at sige, at jeg er glad for dette radikale beslutningsforslag, fordi det giver os lejlighed til en slags status, eller skal vi sige en situationsbedømmelse et halvt års tid efter, at vi diskuterede den turistpolitiske redegørelse. Der blev ved den lejlighed givet udtryk for utrolig velvilje over for turisterhvervet fra alle partier i Folketinget, og det glædede alle i turisterhvervet meget, endda enormt meget, at vi klarede os igennem første etape næsten helt fri af de politiske skær.

Jeg kan sige, at alle – det ved jeg en hel del om – der på en eller anden måde har med turisme at gøre, arbejder ud fra helt andre motiver end politiske. Derfor vil jeg give udtryk for min bekymring over, at dette be-

[Jette Thomsen]

slutningsforslag måske vil give anledning til en debat om den offentligt styrede turisme på den ene side og en debat om at fjerne barrierer for at skabe de mest favorable vilkår for turismen på den anden side. Det må ikke ske.

Taletiden tillader mig ikke at gå i enkeltheder med beslutningsforslaget. De fleste er også belyst i industriministerens redegørelse. Jeg vil alligevel godt sige, at jeg synes, de Radikale gør sig nogle bekymringer, som egentlig er unødvendige. Alene den kendsgerning, at det stadig er H. C. Andersens eventyrland, der trækker flest turister til Danmark, gør, at der absolut ingen findes inden for turist erhvervet, der ønsker at ødelægge miljøet. Tværtimod vil vi selvfølgelig alle sammen værne om og skåne miljøet. Ellers saver vi blot den gren over, vi sidder på.

Jeg tror også, det er en misforståelse, når man i forslaget peger på, at vi skal fremme det, man kalder »den beskedne turisme«. Jeg synes, vi skal fremme den, men man siger her, at vi skal fremme den således, at vi kan undgå de helt store investeringer, underforstået, at så varetager man miljøets interesser.

Det er mit indtryk, at det, forslagsstillerne mener med »den beskedne turisme«, er sådan noget som campingturisme, hyttebyturisme, kanofrier osv. Det er mit og de menneskers indtryk, der arbejder med turismen, at dette er, hvis man kan tale om at skade miljøet, til større fare for miljøet end den hotelturist, der virkelig skæpper i kassen. De store hotelinvesteringer, der tales om, behøver ikke at være til nybygninger. Det kan være for at holde standarden ved lige. Der behøver ikke store hotelinvesteringer til at modtage flere turister i Danmark, da belægningsprocenten kun er på 50.

Jeg mener ikke, at det skal være et enten-eller. Jeg mener, det kan være et både-og. Jeg beder forslagsstillerne huske på, at alle de skærpede miljøkrav, vi kender i dag, gælder for hele turistbranchen, så vi ikke kommer i den situation, vi har været i med landbruget og industrien. Jeg har masser af eksempler på, at kommuner og amter er meget opmærksomme på både naturen og miljøet, når de behandler sager om eller ansøgninger om investeringer, om byggetilladelse. De vurderer det meget seriøst ud fra, hvilke skader der eventuelt kan blive i fremtiden.

Vi vil fremme familie-, ungdoms- og emneturisme – det var også behandlet i redegørelsen – og enhver form for international kontakt.

Jeg synes nok – men det er et udslag af den optimisme, der opstod på grund af turistministerens redegørelse – at det flimrer noget med de uddannelser, der er sat i sving. Der er jo sat en masse uddannelser i gang over det meste af landet. Her mener jeg der i allerhøjeste grad er brug for en koordinering. Der er brug for en decideret turistuddannelse, hvad der også er peget på af Jytte Ølgaard-udvalget.

Jeg er glad for, at man dér også pegede på, at et lille udvalg med industriministeren og undervisningsministeren burde kigge på det. Det er en kærkommen lejlighed for undervisningsministeren til at sige, at her var en chance for Ranum Seminarium til at udfylde de fysiske rammer, men det er jo lidt lokalt.

Til slut vil jeg sige, at vi vil fremme indlandsturismen. Det har været et af de vigtigste punkter lige fra starten. Jeg vil endda sige det så stærkt, at vi slet ikke kan overleve som nation, hvis vi ikke kender vort eget land. Vi er på vej til at blive kultursvage som danskere, fordi vi kender vort land for dårligt. Indlandsturismen har en meget stærk plads i hjertet hos alle dem, der arbejder med turisme.

Svend Heiselberg (V):

Jeg er lidt forundret over, at vi nu igen skal have en debat om turistpolitik her 5 måneder og 5 dage efter, at vi har fået en omfattende turistpolitisk redegørelse fra industriministeren, som var præget af nytænkning og en moderne, fremadrettet turistpolitik. Men det forstår jeg at det føler man alligevel anledning til at vi igen i dag skal have.

Jeg må sige, at jeg kan more mig lidt over, at man i bemærkningerne til forslaget dadler regeringen for, at den ikke vil gøre nogen ting.

Men man roser EF for dets fremsyn, fordi EF vil noget med turismen. Jeg er helt sikker på, at EF-Kommissionen vil blive glad, når den får dette radikale skulderklap, specielt når den ser, hvem der har fremsat beslutningsforslaget.

Men spøg til side. Jeg tror, vi kan blive enige om det meste af det, der står i de Radi-

[Svend Heiselberg]

kales beslutningsforslag. Det er i det væsentlige en omskrivning af det, vi gav udtryk for i forbindelse med industriministerens redegørelse.

Vi sagde, at vi ønskede en spredning af turismen. Vi gav ligeledes udtryk for, at der skal lægges stor vægt på traditionelle former for turisme, på hvileferier samt nye former for turisme såsom ungdomsturisme og sportsturisme, hvad enten der er tale om konkurrence- eller motionsformål, og turisme i forbindelse med kongresser, hvad enten de har et videnskabeligt, erhvervsmæssigt, politisk eller andet sigte.

Vi er af den opfattelse, sådan som ministeren også havde det med i sin redegørelse, at vi skal påbegynde en egentlig turistuddannelse, der dækker alt inden for hotel, restaurations, transport, sprog, regnskab, markedsføring osv. Vi gav både i redegørelsen og i Venstres holdning til redegørelsen udtryk for, at spørgsmålet om miljøet er det ret så væsentligt at vi er opmærksom på bliver varetaget. Vi sagde, at vi måtte have rene strande. Det er noget, vi må gøre mere ved, end vi tidligere har gjort.

Men nu er der også andet end strande, man skal tænke på, når vi taler om miljø, og det taler man jo meget om her i Folketinget. Man skulle måske se lidt bredere på det med miljø, end man gør, når man en gang imellem kaster sig over enkelte erhverv.

Jeg tror, vi har den store opgave for os at skabe et bedre miljø, eksempelvis i staden København. Man kan næsten ikke gå en tur i nogle af gaderne, f.eks. på Strøget, uden at man bliver fyldt med hundeskidt og -møg på sko og tøj. Det var måske værd at tage op, om ikke man kunne gøre noget mere ved det. Jeg tror også, det ville se godt ud, hvis vi på vores DSB-stationer og i vores parker kunne gøre mere ud af at skabe et ordentligt miljø. Det er noget, vi føler vi fremover skal gøre.

Det vil måske blive opfattet forkert, hvis jeg antyder, at nogle af de evindelige bistandsklienter skulle udstyres med kost, skovl og rive, og måske der så ville blive færre af dem. Måske fik vi på flere måder et bedre miljø.

Jeg forstår, at også forslagsstillerne ønsker landbrugsturisme, og det kan vi støtte. Det gav vi også udtryk for, dengang vi havde ministerens redegørelse til behandling her i Tinget.

I Venstre mener vi, at dette beslutningsforslag har en sådan karakter, at vi fortsat og alene må henholde os til industriministerens redegørelse. Med disse to oplæg tror jeg at der vil være en fremtid for dansk turistpolitik.

Birthe Hansen (SF):

I modsætning til nogle af de andre ordførere synes jeg ikke, at det her forslag er overflødig. Jeg synes, det er ganske udmærket som et supplement til den redegørelse, industriministeren kom med, og jeg tror, det kan give anledning til en god debat i tiden fremover.

Vi er for så vidt enige i hovedprincipperne, som der er 7 stk. af, og vi er også enige i, at man ikke bør centralisere, at de lokale turistorganisationer og lokale organer i det hele taget i tiden fremover skal have mulighed for at komme med og tage initiativer.

Vi tror ligesom forslagsstillerne – det tror jeg såmænd også mange af de andre ordførere tror på – at har vi et land, et Danmark, der er sundt og trygt og godt at leve i, vil det også komme turisterne til gavn, både de indenlandske og de udenlandske.

Jeg tror også vi er enige i en lidt mere målrettet turistpolitik. Det er ikke noget med specielle restriktioner. Vi tænker på målrettedhed med hensyn til den gruppe af danskere – jeg tror, jeg nævnte ved redegørelsen, at det drejer sig om 65 pct. – som aldrig tager på ferie. Det skyldes ikke så meget – det nævnte jeg også dengang – at de ikke har lyst til det, men måske nok så meget, at de ikke har midlerne til det.

Her kunne en målrettet turisme, netop det, fru Jette Thomsen nævnte, som måske kunne være mere skadeligt for miljøet end det store hotelbyggeri, måske være det, der kunne hjælpe disse mennesker til at komme ud i deres eget land.

Man tager i de Radikales forslag hånd om forsørgerne, specielt de enlige forsørgere. Nu ved jeg ikke, om man helt så meget tænker på dem, der også er bistandsmodtagere, men jeg tager lidt med om dem, fordi dem nævnte hr. Svend Heiselberg også og ville udstyre med kost og skovl osv.

Nu tror jeg nok, at de Radikale tænker på forsørgere og enlige forsørgere sådan i bred almindelighed. Ellers vil jeg nok sige, at der

[Birthe Hansen]

er noget paradoksalt i, at de Radikale vil tage hånd specielt om dem, fordi netop den gruppe er igennem de sidste års økonomiske slagside og med hjælp fra de Radikale blevet bragt i en situation, hvor de slet, slet ikke har mulighed for at se verden uden for deres egne fire vægge.

Dem vil vi også meget gerne være med til at hjælpe ud i andre omgivelser, ud blandt andre mennesker, således at de får en mulighed for at få nogle andre oplevelser end den daglige trummerum, hvad enten det er bi-standsmodtagere, enlige forsørgere eller andre enlige. Det kunne måske ske, hvis man lidt målrettet så på, at det altså ikke er alle mennesker, der har lige mange penge til rådighed til at holde ferie for.

Det var i december måned, vi behandlede den redegørelse, og dengang blev det postuleret, at det var billigere at holde ferie i Danmark. Jeg ved godt, at hr. Arne Melchior har været i radioen og sige noget i den retning, men jeg har rent faktisk ikke nogen steder set helt eksakte tilbud om, at det er billigere at holde ferie i Danmark. Bl.a. er det at tage til Bornholm, hvis man skal have bil og campingvogn med, en betydelig udgift for en familie.

Derfor efterlyser jeg stadig væk disse herrens meget smukke, billige tilbud, som skulle kunne hamle op med charterturismen sydpå.

(Kort bemærkning).

Jette Thomsen (KF):

Jeg kan godt huske fru Birthe Hansens indlæg ved redegørelsesdebatten om, at det var for mange i Danmark, der ikke tog på ferie, og der var også mange mindrebemidlede.

Mine bemærkninger gik ikke på det store hotelbyggeri. Det var, fordi jeg syntes, at forslaget fremhæver den beskedne turisme frem for hotelturismen. Jeg siger, at det behøver ikke at være enten-eller. Det kan godt være både-og. I hvert fald hvis det er af miljøhensyn, tror jeg, der er nogle ganske små misforståelser, som vi meget hurtigt kan få ryddet af vejen.

Det er rigtigt, at bare for et halvt år siden manglede vi et målrettet arbejde for at fremme turismen i Danmark. Det kan godt ske, at det ikke er blevet synligt endnu, men det, vi alle har sukket efter herindefra og fra bran-

chens side, var det Turismens Fællesråd, som nu er kommet op at stå, hvor simpelt hen alt, der kan kravle og krybe og stå og gå og flyve, er repræsenteret, også professionelle.

Jeg vil godt anbefale fru Birthe Hansen at spørge Dansk Kroferie om en god dansk ferie. Så har jeg et godt bud.

Arne Melchior (CD):

Både som mit partis ordfører og som ny formand for den nye organisation Turismens Fællesråd må jeg naturligvis hilse det med tilfredshed, når der gives Tinget anledning til en turistdebat. Det skal jeg kvittere for med tak, dog med den lille tilføjelse, at for lidt og for meget fordærver alt, og jeg er ikke helt sikker på, at tiden er inde allerede nu. Jeg kunne ikke undlade at komme til at tænke på den næstkorteste boganmeldelse, professor Hans Brix skrev. Den lød sådan: »Denne bog indeholder en del, som er nyt, og en del, som er godt. Desværre er det nye ikke godt og det gode ikke nyt.«

Der er meget godt i dette, men det er absolut ikke nyt i forhold til den af alle roste – da jeg ikke var til stede hin dag, vil jeg benytte denne lejlighed til at tilføje min anerkendelse – redegørelse, industriministeren præsenterede for Folketinget i slutningen af forrige år, og som blev debatteret i december. Jeg har sammenlignet, og næsten alle syv punkter, ja, sætninger og sætningsdele og udtryk, er indeholdt med positivt fortegn i turist- og industriministerens redegørelse fra i fjor.

Skal man være elskværdig – og det vil man gerne være – kan man sige, at det er sympatisk, men ikke epokegørende. Vil man være lidt mindre elskværdig, kan man sige, at det er overflødigt.

Af de syv punkter er der ét, der forskrækker mig direkte, og det er punkt 2 om kvalitativ vækst. Det er en påstand, at man kan opstille et kvalitetskriterium for, hvordan folk skal holde ferie. Det kan fru Aase Olsen selvfølgelig gøre, og det kan jeg også gøre, men kun hver for sig, ikke for hinanden, endsige for andre. Vi skal passe meget på med denne tendens til at pege fingre og være pædagogisk og belærende og slå folk oven i hovedet med, hvad de har godt af. Det skal folk nok finde ud af, bare tilbudene er lettil-

[Arne Melchior]

gængelige, alsidige osv. Men i øvrigt har jeg ikke noget imod begrebet kvalitet.

Man kan også læse både forslaget og bemærkningerne med grønne briller, lad mig hellere sige, at det er skrevet med grøn pen, og jeg har ikke spor imod den farve, aldeles ikke. Vi har jo en udmærket lovgivning og regelsæt om miljøbeskyttelse, og det skal dette erhvervs mange dele selvfølgelig ligesom alle andre erhverv overholde. Derfor mener jeg ikke, der er nødvendighed her for en ny pegefingering og en ny påpegnings.

Der er et 8. punkt indeholdt i sidste afsnit af forslaget, nemlig koordination og samordning af udviklingen. Jeg synes, at der med den store interesse, ministeren og hans ministerium nu viser for turismen, og med det turistpolitiske kontaktudvalg, han er ved at nedsætte, og med dannelsen af branchernes egen organisation, Turismens Fællesråd, og eksistensen af Danmarks Turistråd vistnok er til stede alle de organer, som skal sikre dette. Det mener jeg altså er noget overflødigt.

Forslaget går imod, i hvert fald i sine bemærkninger, feriespredning. Jeg skal henvise til, hvad fru Jette Thomsen sagde, at der er en belægningsprocent på kun omkring 50. Det viser helt klart, at ud fra enhver ressourcetænkning og økonomisk tænkning vil feriespredning være af største betydning, også for at gøre ferierne billigere.

I bemærkningerne tales der – det har ministeren allerede hæftet sig ved – om »en fare for, at beslutninger om den fremtidige turistpolitik træffes alene ud fra snævre erhvervsøkonomiske hensyn«. Det hænger forslagsstillerne op på et citat fra ministerens redegørelse, nemlig at han gerne vil »fjerne barrierer for at skabe de mest favorable vilkår for erhvervet«.

Jeg tror nu ikke, at ministeren med dette at »fjerne barrierer« har tænkt sig f.eks. at gennemhulle miljølovgivning eller naturfredning. Mon ikke han snarere har tænkt på at hotelmomsen, turistbusmomsen, de alt for dyre tv-licenser for hotellerne, nedgangen i repræsentationsfradraget og mangelen på feriespredning er nogle af barriererne? Nogle af dem har jeg og mit parti selv et vist medansvar for. Det bliver de ikke meget bedre af, og så snart vi får råd til det, skal vi afbygge dem. Mon ikke det er sådan nogle tanker, ministeren har gjort sig? Det både tror og håber jeg. Jeg tror derfor, at fru Aase Ole-

sens frygt for, at han vil gå helt andre veje, er ubegrundet.

Jeg skal sluttelig sige: uden penge, kære fru Aase Olesen, gør det ondt. Der skal også penge i eksport. Det er ikke nok at eksportere billige varer, hvis mange gerne vil købe dyre varer. Ligesom i trafikken er der her ikke tale om et enten-eller, men et både-og. Jeg vil hævde den påstand, at man i Danmark kan holde ferie på enhver måde og for enhver pengepung, men fru Birthe Hansen kan have ret i, at vi endnu ikke har været gode nok til at kommunikere det ud. Det skal blive bedre.

Dohrmann (FP):

Det er ikke så længe siden, Folketinget havde en debat på baggrund af industriministerens redegørelse. Derfor kan man godt undre sig en lille smule over, at de Radikale nu lige pludselig kommer springende med et forslag af denne karakter. Meget af det, der står i bemærkningerne, gav fru Aase Olesen udtryk for under debatten dengang.

Men hvorom alting er: ved denne lejlighed udtalte jeg på Fremskridtspartiets vegne, at vi naturligvis ser positivt på turistarbejdet og de indtægter, der kommer ind ved det. Forholdsvis mange turister besøger Danmark, og det er godt og positivt. Meget af det arbejde, der udføres, er også positivt.

Når jeg læser det radikale forslag, hører enigheden op, for det, fru Aase Olesen lægger op til, er reelt en slags statsturisme. Der ligger en masse begrænsninger i det. Det skal koordineres, skrives der i bemærkningerne. Hvad er koordinering? Det er styring.

Jeg tror egentlig, at det, der har gjort Danmark til et godt, velbesøgt turistland, er danskernes måde at leve på, måden, vi har indrettet os på. Det er den frihed, vi har haft til at indrette os, som vi nu engang finder bedst og mest rigtigt. Hvis det udarter til, at vi skal til at have smagsdommere, det kan være nogle, der f.eks. er udpeget af Folketinget – det er man allerede begyndt på inden for visse områder – og de skal vurdere rent politisk eller fagligt, hvad man nu vil kalde det, hvad der er godt for turisterne at se, og hvad der er dårligt, ender vi i noget frygteligt, noget udansk. Det vil vi absolut ikke medvirke til, og jeg synes, det er en farlig vej at slå ind på.

[Dohrmann]

Vi må naturligvis håbe, at der kommer så mange turister som vel muligt her til landet, så at vi derved får noget fremmed valuta i kassen. Vi bruger jo selv meget i udlandet, og derfor må vi nødvendigvis have noget hjem igen for at få balance i tingene.

Det kan irritere, synes jeg, at hovedparten af de københavnske hoteller er ved at være opkøbt af enten fagforbund eller andre. Sandheden er vel nok vedrørende Københavnsområdet, at hvis det her til sommer vælter ind med turister, kan man ikke tilbyde dem overnatningsmuligheder, og det er da trist.

Men stadig væk må det være tilbud og efterspørgsel, der driver turismen og turistarbejdet i det hele taget, altså det private initiativ. Det med at pøse nogle millioner kroner – det ender måske i milliarder, inden der er gået så mange år – ud til såkaldte kloge folk, som skulle have voldsom forstand på det her, tror jeg ikke et øjeblik på. De, der har skaffet penge til landet, er bl.a. campingpladser og folk, der lejer deres sommerhus ud, Legoland, og hvad vi ellers har.

Derfor er det dødsensfarligt at ville til at styre det fra oven af. Det tager vi på det bestemteste afstand fra.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Som det er sagt nogle gange før, er det ikke så forfærdelig længe siden, vi havde en turistdebat, som vi syntes var meget positiv, og hvor vi fik mange synspunkter frem. Derfor mener jeg ikke, man kan sige, at beslutningsforslaget er helt meningsløst og uden betydning. Jeg betragter det faktisk som et supplement til det, vi havde, en slags påmindelse om, at det er meget, meget vigtigt. Jeg vil gerne slutte op omkring ministerens kommentarer til det.

Derudover vil jeg gerne sige, at vi har et meget smukt land, mener vi selv, og vi kan godt være stolte af det. Vi må være klar over, at der er mange mennesker, der gerne vil se vores land. Jeg tror, der er noget, som de radikale minder os om, som er rigtigt, nemlig at der kommer mange forskellige mennesker. Hvis man går en tur på Strøget, kan man se alle mulige nationaliteter, folk i alle afskygninger, og sådan er det også ude omkring i landet. Derfor tror jeg, det er vigtigt, at vi som det overordnede hensyn har, at vi

er forskellige i Danmark og folk ud over Jordan, og det er vigtigt, at vi har noget at tilbyde alle.

Jeg har diskuteret det med folk fra turistforeningen i New York, der sagde, at forskellige grupper er parate til at komme til Danmark, nogle med mange penge, nogle med færre penge, nogle som gerne vil møde danskere og se, hvordan vi lever og bor, nogle der gerne vil bo på et fint hotel, nogle der gerne vil bo lidt anderledes. Derfor tror jeg, det er vigtigt, at vi tager dette overordnede hensyn, når vi taler turisme.

Vi ved også, at der er familier med børn, som ikke bryder sig om at bo på hotel, fordi det er vanskeligt. De vil måske gerne på bondegårdsferie, hvor børnene kan opleve noget. Der er unge, der gerne vil møde andre unge, og ældre, der har nogle helt andre ønsker. Redegørelsen lagde op til mange af de ting. Hvis vi prioriterer disse forskelligheder, hvis vi får et nuanceret udbud, tror jeg virkelig, det vil være til gavn for dansk turisme.

Kristeligt Folkeparti er helt enig i, at turismen er et af vores største erhverv, et af de erhverv, vi har mulighed for at styrke med penge, måske også uden så mange penge, og også ved, som hr. Arne Melchior sagde, at fjerne nogle ting, som er hindrende for turismen, hvis vi havde råd til det.

(Kort bemærkning)

Arne Melchior (CD):

Jeg forstår, at fru Inger Stilling Pedersen også har diskuteret turisme i Amerika, så hun har jo nok god indsigt i det. Men der var efter min mening en meget stor fejl i dette indlæg, jeg føler trang til at påpege.

Det kunne lige godt være blevet sagt om skolevæsenet, at der skal være noget for 1. klassesetrin og for 2. klassesetrin og for mellemaldertrin, teenagertrin og gymnasietrin osv., og så kunne undervisningsministeren gå op og sige: jamen det er jo det, vi har.

Det er det, jeg vil sige til fru Inger Stilling Pedersen: hvis hun interesserer sig for dansk turisme, bør hun vide, bare ved lidt almindelig avislæsning eller gennem sin omgangskreds – da hun selv har så travlt, at hun måske ikke har erfaret det ved egne oplevelser – at alt det, hun siger vi skal have, har vi, men det står meget af året gabende tomt. Det er problemet. Tilbudene findes.

[Arne Melchior]

Jeg sluttede mit indlæg før med at sige, at man kan i Danmark som i de fleste andre lande holder ferie både efter enhver pengepung og efter enhver lystfønmelse. Vi har bondegårdsferierne. Det er ikke noget, fru Inger Stilling Pedersen står her og finder på. Vi har campingpladser, vi har 102 vandrehjem, som desværre tit står tomme. Vi har kroer og hoteller og feriehus og ferielejligheder i alle prisklasser og i alle landsdele. Vi har disse tilbud. Vi har også billig mad, og vi har mellemtyr mad eller halvbillig mad, og vi har dyr mad. Det hele findes. Problemet er at gøre det mere tilgængeligt, at få det meldt ud.

Der står som overskrift i en avis i dag »Hvor ligger Danmark«. Det er nogle franskmænd, der har fortalt, at de kender visse danske produkter, men de ved faktisk ikke, hvor Danmark ligger. At det er tilfældet i USA for 90 pct. af befolkningens vedkommende, ved vi.

Dér ligger vores problem, ikke i det, fru Inger Stilling Pedersen påpeger er attråværdigt. Jeg er enig i, at det er attråværdigt, men det findes altså. Det er ikke Danmarks turismes problem.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jeg ved ikke, om jeg har lyst til at kommentere det, for det er nok set med den nye – i parentes – turistchefs øjne.

Jeg påstod ikke, at alt det dér ikke fandtes. Jeg sagde bare, at det er af meget stor betydning, at vi har det, og at vi måske udbygger det, også at vi sælger det til udlandet. Det blev sagt af en tidligere ordfører, at vi har det, men at det måske ikke er godt nok kendt. Det er nemlig ikke godt nok kendt ude omkring, og vi kan måske også gøre nogle fremstød herhjemme for de ting, vi har. Der blev ikke sagt noget om, at vi ikke havde det.

Jimmy Stahr (S):

Jeg har prøvet et lille eksperiment. Jeg har sat mig hernede i salen for at lytte som en ganske almindelig, interesseret tilhører til denne debat, og jeg må sige, at hvis man altid oplever det som tilhører, kan man godt blive lidt beklemt.

Nu tog jeg ikke tid, og jeg ærgrer mig over, at jeg ikke havde et stopur med. Det viser sig, at langt de fleste af ordførerne har brugt utrolig meget tid på at fortælle, hvorfor de ikke vil sige noget om det radikale forslag, og hvorfor de synes, at det er en dårlig idé at snakke om turisme. Samtidig bruger de en stor del af deres tid til at fortælle, at det er et meget, meget vigtigt erhverv.

Det, at det har været diskuteret to gange i løbet af en samling, er vel ikke så overraskende, hvis vi nu tænker på det erhverv, der kommer lige før i størrelse, landbruget. Tænk, hvor mange gange vi har diskuteret landbrug herinde i denne samling, og industrien har været diskuteret mange gange. Så er det egentlig ikke så mærkeligt, at vi diskuterer det tredje- eller måske fjerdestørste erhverv to gange. Jeg synes, meget af tiden er gået med det.

Jeg sad især og ventede på, at når nu den nye formands indlæg kom, så ville han benytte lejligheden til virkelig at sælge dansk turisme. Der er ikke så mange at sælge den til her, men vi ved, at noget af det vil komme ud. Bagefter vil det måske komme som artikel i hvert fald, der vil komme et fremstød. Lidt af det samme havde jeg forventet fra industriministeren.

I stedet for kommer der et surt opstød, vil jeg nærmest sige, fra industriministeren og fra hr. Arne Melchior. Det er først i den korte bemærkning bagefter, han virkelig kommer op, da han åbenbart er blevet tilstrækkelig provokeret.

Jeg synes ikke, der er noget mærkeligt i, at vi diskuterer de her ting, og jeg synes især, at de ansvarlige – dem er der mindst to af til stede her i salen – kunne have benyttet lejligheden til at tage de ting op, for det er faktisk interessant for os alle sammen.

Det nytter ikke, at den konservative ordfører står og siger, at der er noget odiøst ved det, hvis politikere blander sig i det. Jamen vi blander os på alle mulige måder i turismen. Der er ikke én turist eller én turistentreprenør i det her land, der kan bevæge sig én centimeter, uden at politikerne står på nakken af ham, med eller mod hans vilje.

Vi kan være enige med hr. Dohrmann. Det er sjovt, at vi har alle de forskellige former, vi har sommerhusudlejere, og vi har campingpladsejere, osv., men de er jo alle

[Jimmy Stahr]

sammen undergivet en eller anden form for politisk beslutning.

Derfor skal vi ikke gøre det til noget ufint, at vi udtaler os politisk. Vi skal faktisk gøre det til en glad politik, at vi vil gøre noget for det og ikke bare stå og være sure på stakkels fru Aase Olesen.

Formanden:

Det seneste indlæg giver mig anledning til at understrege, at det er som medlem af Folketinget, man har adgang til Folketingets talerstol.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg ved ikke, hvad ordførerne skulle beskæftige sig med, hvis ikke det er det forslag, der er fremsat. Det var det, jeg gjorde, og det er det, så vidt jeg har hørt efter, de andre ordførere har gjort – hver med sin tunge.

Vi skal ikke stå her og holde salgstaler til 7 mennesker. Presselogen er gabende tom, og det er den selvfølgelig, fordi der ikke er nogen, der har nogen som helst forventning til denne debat, og hvis nogen endelig havde sagt noget vældig epokegørende, så var det ikke kommet til nogens kendskab i morgen. Det ved hr. Jimmy Stahr udmærket. Han kom for øvrigt ikke selv med noget epokegørende, så jeg ved ikke, hvad han bidrog til.

Jeg har holdt salgstaler og agter fortsat at gøre det i samtlige medier, hvor jeg kan komme til, og jeg kan for resten komme til mange steder, fordi emnet har bred interesse. Men der står i en brochure, som er udgivet af Folketinget selv, at hvis man har en hemmelighed, så kan man roligt meddele den fra Folketingets talerstol, for der er 99 pct.s sandsynlighed for, at den ikke kommer til andres kendskab. Det ville sandelig være spild af salgstale at holde den her og en fornærmelse imod forslagsstillerne, hvis det var det, man beskæftigede sig med, i stedet for at tage stilling til de forslag, som er fremsat. Det har vi gjort efter bedste evne. Undskyld, den ikke var større, hr. Jimmy Stahr.

(Kort bemærkning).

Jette Thomsen (KF):

Hr. Jimmy Stahrs bemærkninger skal jo næsten kalde os herop, men nu har forman-

den klaret det for mig, så det skal jeg derfor gå let hen over.

Hr. Jimmy Stahr sagde, at jeg var inde på, at det var næsten odiøst, at politikere blandede sig. Nej, det mener jeg ikke det er. Derfor har vi jo netop ventet længe, og jeg har arbejdet lige siden 1984 på, at turismen skulle have en god placering herinde. Bl.a. derfor fik vi den turistpolitiske redegørelse, og det er da, fordi jeg mener, politikerne skal blande sig.

Jeg startede også med at sige, at jeg var glad for, at vi fik den lejlighed til ligesom at gøre status og komme med en situationsrapport. Men det, jeg så sagde, var, at nu var jeg bange for, at der ville gå for meget politik i det, for alle de mennesker, der arbejder med turisme nu, er altså et meget frihedselskende folkefærd. Det, jeg nu er bange for, er, at den debat kommer til at ende med, at vi nu vil til at blande os så meget i detaljer og styre det så meget, at vi glemmer overblikket.

Vi har i dag et apparat, der består af Danmarks Turistråd, Turismens Fællesråd og et koordinationsudvalg. Jeg ved ikke, om det er nedsat, men ellers bliver det nedsat. Lad os nu bruge det apparat, vi har, så skal I bare se, hvordan det kommer til at virke.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Jeg vil godt sige til hr. Jimmy Stahr, at jeg ingenting har imod, at folketingsmedlemmer snakker, hvis de nøjes med at tale eller snakke. Men der ligger jo rent faktisk et forslag til behandling, og det, jeg er bange for, er, at den turisme, vi har, skal blive ødelagt.

Inden for hvilket område kan hr. Jimmy Stahr f.eks. nævne, at der er kommet noget godt ud af, at politikere har blandet sig i et erhverv? Jeg tror ikke, der kan nævnes ét. Man går ind, og man styrer, man vil dirigere det hele.

Det, der har bygget dansk turisme op, er privat initiativ, og det har folketingsmedlemmerne så fundet ud af er en rimelig indtægtskilde dér, og i deres trang til at markere sig på den ene eller anden måde sidder de så dér: hovsa, siger de så, nu skal vi sandelig have vedtaget nogle regler på det ene eller det andet område.

Turisme er som enhver anden vare; den skal sælges. Nu brugte hr. Arne Melchior

[Dohrmann]

eksemplet med skolerne. Jeg synes, det havde været bedre at tage f.eks. køleskabe. Hvorfor har Folketinget ikke for mange år siden besluttet, at der skulle fremstilles flere forskellige størrelser af køleskabe? Den begrundelse kunne man akkurat lige så godt have brugt. Altså: hvad der er behov for, og hvad turisterne kan lide, det er det, markedet indretter sig efter, og det gør fagfolk langt, langt bedre, end folketingsmedlemmer gør.

Det er derfor, det er så farligt, hver eneste gang, der er folketingsmedlemmer, der mener, at de er klogere end alle andre, og går ind og blander sig alt for kraftigt.

Aase Olesen (RV):

Oven på denne debat kan jeg have lyst til at starte med at læse en lille bitte notits op fra Jyllands-Posten den 4. maj i år, hvori bladet refererer Det Radikale Venstres medlemsblad, hvor vi har en artikel med overskriften »Danmark er et dejligt land«. Jyllands-Postens eneste kommentar til den er: »Vist så. Vi er da også mange, som ville ønske, at vi havde råd til at holde ferie her i landet«. Så kan formanden for Turismens Fællesråd og andre stå her og påstå, at der er masser af billige feriemuligheder i landet. Sådan opfatter folk det altså ikke.

Der er andre end Det Radikale Venstre og visse ordførere her, der har svært ved at se, hvordan danske feriemuligheder kan konkurrere med de billige rejser, hvor man kan rejse sydpå for en tusindkroneseddel, somme tider 14 dage. Det er altså ikke så forfærdelig nemt at få overbevist befolkningen om, at man kan holde billig ferie her i landet.

Jeg skal jo som forslagsstiller svare på de ordfører- og ministertaler, der har været holdt, men jeg vil gerne starte med at sige, at jeg er skuffet over debatten forstået på den måde, at jeg i hvert fald ikke har fået ret mange partier til at tage stilling til de to helt overordnede spørgsmål, som stilles med dette forslag.

Skal der fastlægges overordnede principper for vores turistpolitik og hermed selvfølgelig specielt for den måde, som man skal støtte denne politik på, altså de midler, vi giver til turisterhvervet? Det er det ene spørgsmål, der ligger i det, og de fleste har bare sagt, at de ting, der stod, enten var kendte eller overflødige. Men er man direkte

imod, at der fastlægges en politik for de tilskud, der gives? Det er dog helt nyt, for på alle andre områder, hvor man har erhvervstilskud eller andet, plejer Folketinget dog at fastlægge visse retningslinjer, og de retningslinjer, jeg har skitseret her, er bestemt ikke meget snærende eller meget detaljerede, tværtimod.

Det andet spørgsmål er der ikke en eneste, der har taget stilling til: ønsker man, at vi i efteråret skal have en redegørelse her i Folketinget eller i Folketingets erhvervsudvalg om den noget komplicerede organisatoriske opbygning, som nu sker af turistarbejdet? Der er ikke én af ordførerne, der overhovedet har kommenteret den del af forslaget, heller ikke ministeren, medmindre jeg da har overhørt det, så beklager jeg det.

Når både ministeren og den konservative ordfører understreger, at regeringen jo er i fuld gang med at føre den nye turistpolitik ud i livet, så vil jeg gerne sige, at for det første har Folketinget ikke vedtaget nogen turistpolitik, fordi man har haft en debat om en redegørelse. Der er ikke truffet nogen beslutninger, og de træffes altså så administrativt.

Vi ønsker ikke, at Folketinget i detaljer skal styre turistpolitikken, det tror jeg også fremgår med al ønskelig tydelighed af forslaget. Men når der pumpes betydelige offentlige midler – og det kan være kommunale, men da også statslige midler og EF-penge, som jeg har redegjort for i forslaget – ud i et erhverv, så er det dog ganske ejendommeligt, at man kan sige her, at det er regeringen og organisationerne i fuld gang med. Jeg forstår faktisk slet ikke, at Socialdemokratiet i hvert fald ikke kunne tænke sig at have en vis hånd i hanke med de offentlige midler, som nu skal ud i erhvervet.

Vi har ikke noget imod, at der bruges offentlige midler på dette område, men det var dog rimeligt, at man lagde visse rammer for det. Det gør man da i al anden erhvervs politik og i øvrigt i al anden støttepolitik.

Jeg er naturligvis glad for, at ministeren mente, at mange af de gode tanker allerede var indeholdt i regeringens oplæg. Så er det svært at forstå, at man kan have noget imod, at det bliver de principper, man i fremtiden administrerer efter, men det må jeg jo så tage til efterretning.

[Aase Olesen]

Hr. Svend Andersen fremhævede især punkt 5 og forslaget om at øge indlandsturismen og undrede sig samtidig over, at Det Radikale Venstre skulle have rettet angreb mod Dansk Folke-ferie. Det har jeg i hvert fald ikke set noget til i dette forslag – jeg har faktisk selv skrevet det – men hvis man henyder til den radikale kritik, der har været rejst mod Dansk Folke-ferie på grund af den handicappolitik, man har ført, skal jeg gerne vedstå den. Vi mener naturligvis, at alle slags feriemuligheder skal være åbne for handicappede.

Men jeg vil da gerne tilføje, at netop den måde, hvorpå man opbygger relativt dyre feriemuligheder i Dansk Folke-ferie, jo ikke er den meget beskedne måde at holde ferie på, som man har mulighed for f.eks. i de øvrige nordiske lande.

Jeg vil gerne sige tak til fru Jette Thomsen. Ordføreren for Det Konservative Folkeparti var meget nervøs for, at man skulle få politisk indblanding i det her. Jeg må sige, jeg forstår slet ikke, at Det Konservative Folkeparti skulle have som politisk, at man her nu i de kommende år skal give ganske mange penge ud til et erhverv, uden at der skulle være et politisk flertal bag sådanne tildelinger. Det kan vel ikke være fru Jette Thomsens mening, at uanset hvem man har siddende på industriministerstolen, så skal det være noget, der kun vedrører industriministeren og så erhvervsorganisationerne. Det kunne jo være en helt anden minister, der sad i den stol om et år. Jeg gad dog vide, om de Konservative så også vil være parat til blot at bevilge pengene via en finanslovbevilling, men ikke andet.

Jeg har forsøgt at få at vide, hvordan de penge fordeler sig, som man nu har fordelt, ud over hvad der er vedtaget på finansloven på selve turistområdet, nemlig de 23 mill. kr., som nu er givet ud til turisthvervet. Det har været meget svært at få fat i det, men det håber jeg så nu vi kan få under udvalgsbehandlingen, som forslaget formentlig vil blive henvist til.

Jeg er enig med fru Jette Thomsen, når hun siger, at den beskedne turisme i visse sammenhænge kan være mere belastende end hotelturismen, når vi ser på miljøet. Helt enig. Det er da ikke derfor, vi har fremhævet det; tværtimod har vi fremhævet, at det er meget nødvendigt, hvis ikke det skal belaste

miljøet mere, end godt er, at få uddannet naturvejledere. Ingen af ordførerne har været inde på spørgsmålet om naturvejledere. Jeg mener, at det er en af de vigtigste opgaver at få en uddannelse stabled på benene her.

Jeg er også enig i, hvad fru Jette Thomsen sagde om, at det flimrer noget med uddannelserne. Det er just derfor, vi har sagt, at der er behov for et eller andet organ – vi ved ikke hvor – men der er behov for en eller anden form for koordinering og samordning. Der er næsten ikke den kommune i landet, der ikke vil have et center for turistuddannelserne nu, og vi må nok sige, at det ikke kan lade sig gøre med centre alle vegne.

Tiden er ved at være knap, og jeg skal sige til Venstres ordfører, hr. Svend Heiselberg, når han ironiserede over henvisningen til EF, at jeg går ud fra, at hr. Svend Heiselberg har set, hvor mange millioner kroner – det plejer at interessere Venstre – der nu skal postes i turisthvervet, fortrinsvis i Nordjylland og Vestjylland. Skal det også foregå fuldstændig uden om Folketingets prioritering? Har hr. Svend Heiselberg set noget som helst til det i regeringens turistredøgørelse eller for den sags skyld i det arbejde, der er foregået i Folketingets erhvervsudvalg? Mig bekendt ikke. Det har været svært at få fat i stoffet, og det er dog besynderligt, at man ikke skulle interesse sig for netop det problem.

Hr. Svend Heiselberg nævnte Venstres eget program, og det har vi studeret meget grundigt. Desværre er det jo ikke fremsat, ellers kunne vi måske have undladt at fremsætte vores eget forslag. Der står meget godt i Venstres program, så jeg vil da sige, at forskellen på vores og på Venstres er så, at vi faktisk har fremsat noget.

Fru Birthe Hansen skal jeg selvfølgelig takke for den positive modtagelse. Når fru Birthe Hansen ironiserede over, at vi havde noget med enlige forsørgere med, så hænger det naturligvis sammen med den udvikling, der er sket i husstandsstørrelsen i de senere år med så mange familier med kun én forsørgere, og det uanset om det er folk i arbejde eller ikke i arbejde. Det er en helt overordnet betragtning, at det kan være et problem i sig selv at få holdt ferie nu om dage, når man har disse små familier med kun én voksen. Jeg er enig i, at vi har ikke set mange eksempler på, at det er blevet billigere.

[Aase Olesen]

Nu er min tid udløbet. Jeg må måske have lov at sige til hr. Arne Melchior, som hævdede stemmen meget og sagde, at uden penge går det ikke: nej, det er jeg enig i, men vi kan ikke bare kaste penge ud af vinduet, uden at vi herinde interesserer os for, i hvilken retning de flyver.

(Kort bemærkning).

Jette Thomsen (KF):

Myter er meget svære at udrydde, men jeg tror altså, der er to myter, som fru Aase Olesen er løbet ind i.

Den ene er alle de billigrejser sydpå, man kan få for en tusindkroneseddel for 14 dage. Er det nu så mange? Jeg tror, det er ved at være en myte. Den tid er forbi, men de første 10 kan måske komme af sted på en billigrejse.

Det er lige så stor en myte, når man siger, at der ikke findes billigferie i Danmark. Det har bare været for besværligt, det har været for usynligt. Det har man erkendt, og det skal der gøres noget ved; ellers går det ud over ikke blot danskere, men så sandelig også ud over de mennesker, der lever af det.

Om vi skal have en redegørelse i Folketinget til efteråret? Jamen jeg synes da, det er glimrende, at vi en gang om året får en snak om tingene: hvor er vi, hvor står vi, og er der nye ting, vi skal tage fat på? Det synes jeg virkelig er glimrende, men jeg må indrømme, at jeg synes, vi har været belemret med redegørelser i dette efterår, så det trodser enhver beskrivelse. Jeg skal imidlertid ikke stille mig hindrende i vejen for en redegørelse.

Om jeg synes, at det skal gå fuldstændig uden om politikerne? Nej, selvfølgelig synes jeg da ikke det, men jeg må sandelig også gå ud fra, at de penge, f.eks. Danmarks Turistråd får bevilget, er der et politisk flertal for herinde at Danmarks Turistråd skal have. Og når de penge er bevilget – og det samme gælder en eventuel krone-til-krone-metode – så ved jeg, at de mennesker, der sidder i de forskellige organer, er de bedste til at fordele dem. Det var det, jeg mente med detaljerne. Vi skal passe på ikke at gå så meget i detaljer, at vi fuldstændig mister overblikket.

Jeg nævnte heller ikke naturvejledere. Jeg mener, vi allerede har 13 naturvejledere, og vi har også en i Nordjylland, men jeg har

ikke fået spurgt vedkommende, hvordan det har fungeret i det sidste år.

Industriministeren (Nils Wilhjelms):

Efter at jeg nu har haft lejlighed til at høre ordføreren for forslagsstillerne, fru Aase Olesen, kommentere de forskellige ordførerindlæg, vil jeg da gerne komme med en enkelt afklarende bemærkning, og den gælder de 23 mill. kr. Som flittig læser af Jyllands-Posten er fru Aase Olesen allerede bekendt med, hvordan disse midler er tænkt fordelt, og jeg kan bare sige, at det pågældende arbejdsnotat, som er af rent administrativ karakter, er stillet til rådighed for erhvervsudvalget.

Det, som jeg mener er meget afgørende at få afklaret her, er de to forskellige linjer, man kan trække op med hensyn til, hvorvidt der skal være bredde i turismen.

Det mener jeg der skal være. Der skal være plads for alle mulige forskellige spændende initiativer og tiltag, og det, jeg er meget utryg ved, er en politisk styring, hvor man skal gøre turismen smal. Det kan jeg frygte, når jeg læser Det Radikale Venstres oplæg her.

Men for at understrege det, som jeg tidligere har haft lejlighed til at sige: i den udstrækning det skal ses som et element i den store helhed, kan vi blive meget enige, men er det en afgrænsning, således at man vil skubbe andet væk for at skabe den ekstra platform for »grøn barfodsturisme«, hvis man nu skal udtrykke det lidt skarpt, så er jeg altså ikke med, så er regeringen ikke med, og så har jeg en klar fornemmelse af, at de borgerlige partier ikke er med.

Det mener jeg er en forkert afgrænsning. Jeg mener, at der i prioriteringen skal være plads til at fremkalde alle mulige former for nye ideer og tiltag. Men det er også et erhverv. Det er et erhverv, vi har overordentlig meget brug for, og derfor må man passe på at skabe nogle brede rammer.

Fru Aase Olesen ønsker på sin vis ikke at blande sig med hensyn til politisk styring, sådan blev det sagt, men når jeg oversætter indlægget, synes jeg nok, at der er et stærkt ønske om at foretage en klar detailpolitisk styring af dette område.

I den forbindelse vil jeg gerne sige, fru Aase Olesen, at når vi ser på, hvad der i øvrigt inden for erhvervsområdet anvendes af

[Industriministeren]

erhvervsfremmemidler, så må man gøre sig visse ting klart. Når vi f.eks. har en produktudviklingsordning eller en udviklingsfond – udviklingsfonden har af størrelsesordenen 250 mill. kr. til rådighed om året til udvikling af nye produkter – er det jo således, at Folketinget stiller en samlet bevilling til rådighed, og så er der en bestyrelse og en administration knyttet til udviklingsfonden, som tager stilling til, hvilke projekter der ud fra nærmere fastsatte kriterier skal nyde fremme.

Det er jo ikke sådan, at man her fra Folketinget – og gud ske tak og lov for, at man ikke gør det – siger: jamen, det, der nu skal fremmes, er, at vi skal lave nogle nye plasticlodser eller små blå søm eller babybleer, eller hvad pokker det skal være. Der er nogle meget brede rammer omkring vores erhvervsfremmemidler, og der er ikke nogen form for selektion i, hvad det er for produkter og markeder og eksportområder som skal udvikles. Det vil jeg gerne have man har i baghovedet, fordi i så henseende betragter jeg også dette vigtige erhverv, turisterhvervet, som en del af det samlede erhvervsmæssige billede.

Svend Heiselberg (V):

Jeg vil blot sige til fru Aase Olesen, at det bestemt ikke var en kritik, fordi man har citeret fra EFs turistpolitik. Jeg synes, det er udmærket, men det bekræfter også det, som vi mange gange har sagt, men som man mange gange har draget i tvivl, nemlig, at det ikke bare er i Danmark, man vil forsøge at tage hensyn til vores natur- og miljøværdier, det vil man skam inden for EF. Derfor synes jeg, at det er så godt, at man har brugt det og citeret derfra. Vi kan fuldt tilslutte os, at det er noget, vi skal ikke bare i Danmark, men inden for Fællesskabet i dets helhed, og derfor påskønner vi, at man fra radikal side har citeret fra EFs program.

Arne Melchior (CD):

Når en debat er ved at slutte, er det væsentligt at drage frem, hvad man kan være enig om som grundlag for videre tankeudveksling og videre handlinger. Som jeg allerede i mit første indlæg tilsluttede mig fru Birthe Hansens hertesuk, kan jeg også erklære mig enig med fru Aase Olesen, når hun siger, at store dele af den danske befolk-

ning opfatter en dansk ferie som værende for dyr, og at det ikke er let at overbevise befolkningen om, at det er anderledes. Det er rigtigt.

Det er jo bl.a. derfor, at Turismens Fællesråd blev skabt for nogle få måneder siden, og det er bl.a. derfor, at industriministeren, under hvis ressort det altså hører, har besluttet sig for at tage disse opgaver op, således som han redegjorde for det for et halvt år siden. Så dér er vi altså enige.

Dog skal jeg retfærdigvis gøre opmærksom på, at der gøres enormt meget lokalt rundt omkring i amter, kommuner og egne. Det pibler og bobler med initiativer og med brochurmateriale, og enhver turist eller blivende turist, der bare vil ulejlige sig hen på et turistkontor, kan dér få masser af ting.

Men det er rigtigt, at vi skal gøre det mere kendt, vi skal gøre det lettere forståeligt og lettere opnåeligt, og det er vi altså i fuld gang med. Og selvfølgelig skal vi da ikke smide pengene ud af vinduet.

Så var der de to punkter, fru Aase Olesen nævnte som sine hovedmål med at komme her i dag. Jeg har nu læst det sådan, at hovedmålet var, at hun gerne ville høre en første melding fra Folketinget, så hun kunne lave et lidt bedre forslag til begyndelsen af næste samling, da hun jo godt ved, at der ikke bliver ret meget udvalgsbehandling i indeværende samling; det bliver der simpelt hen ikke tid til. Det står jo faktisk adviseret.

De to punkter, fru Aase Olesen nu drog frem, var for det første: har vi en politik? Dertil vil jeg sige, at det synes jeg mange har svaret på netop med henvisning til både redegørelsen fra ministeren og debatten, der fulgte. Ja, vi har en politik. Vi har ikke på alle områder detailbeslutninger, men at der er en politik, synes jeg at ministerens redegørelse er et helt klart udtryk for.

Det andet var en direkte uretfærdighed. Fru Aase Olesen sagde, at ingen havde taget stilling til spørgsmålet om organisationsformen. Det gjorde jeg udtrykkeligt. Hvis fru Aase Olesen husker, sagde jeg, der var et 8. punkt, nemlig om organisationsformen. Jeg nævnte de organer, der findes, og som er ved at blive oprettet. Jeg sagde, at jeg fandt det tilstrækkeligt, og så er det ikke rart bagefter at få at vide, at det har man ikke engang taget stilling til. Det har jeg altså gjort, og min stilling er den samme som før.

[Arne Melchior]

Må jeg så til sidst sige i fortsættelse af, hvad jeg før nævnte om, at mange, de fleste i verden, ved ikke, hvor Danmark ligger. Det er en kendsgerning, vi ikke rigtig kan lide, men det er en kendsgerning, og så er de midler, der er til rådighed, meget små.

Jeg har stor tillid til, at Danmarks Turistråd, som jo hidtil næsten har været enforvalteren af de statslige midler i størrelsesordenen ca. 70 mill. kr., og som Folketinget jo ikke bare sådan har bevilget, mir nichts, dir nichts, men har haft viden om benyttelsen af, hidtil har forvaltet midlerne på udmærket måde. I den udstrækning vi kan, skal vi selvfølgelig gøre det endnu bedre i fremtiden, men vi skal også bruge endnu større midler.

Aase Olesen (RV):

Jeg må selvfølgelig beklage, hvis jeg har overhørt hr. Arne Melchiors melding på det 8. punkt, som man kalder det, altså ønsket om, at vi skulle have en redegørelse for det organisatoriske system, vi nu er ved at opbygge. Det går jo helt uden om Folketinget i hvert fald. Jeg er selvfølgelig ked af, hvis ikke jeg hørte det. Der var ingen andre – nu tør jeg jo næsten ikke sige det – men så vidt jeg hørte det, var der ikke andre, der sagde noget om det, og jeg var selvfølgelig ked af, at meldingen var negativ, for jeg synes, der kunne være stort behov for, som fru Jette Thomsen sagde, at tage en debat om det erhverv, som ministeren selv har sagt formentlig bliver det største erhverv omkring årtusindskiftet, måske før.

Med de erfaringer, vi nu har gjort i de senere år med industri og forurening, med landbrug og miljø, var det måske ikke nogen dårlig idé, om vi prøvede at komme miljøproblemerne lidt i forkøbet, så vi ikke skal til at rydde op efter os på en måde, som er meget, meget beværlig. Jeg synes ikke, man skal ret langt syd for Danmarks grænser, før man kan se en udvikling af storturisme og store anlæg. Jeg tænker på den tyske Østersøkyst, som er ganske afskrækkende, og det gælder jo også store dele af Middelhavskysten.

Hvis man mener, at det er at lægge alt for restriktive bindinger på dansk turistpolitik, jamen så er Det Radikale Venstre uenig. Vi ønsker ikke detaljstyring med blå søm, eller hvad det var, ministeren sagde. Vi ønsker kun, at Folketinget lægger nogle helt over-

ordnede rammer, som gør, at vi bevarer vores miljø.

Derfor har ministeren ganske ret i, at det, vi ønsker, er en bredde, og at den bredde sagtens kan være der inden for disse overordnede rammer. Det er jo derfor, at rammerne er så overordnede eller udvandede eller overflødige, som nogle ville sige. Det er de, når vi ser på tingene, som de er i dag. Men hvis dette erhverv skal udvikle sig til en virkelig storindustri, er det formentlig ikke spor overflødigt. Ellers kan man sige, at man må håbe, de vil være det, og så sker der heller ikke noget ved at vedtage dem.

Jeg fik ikke noget svar fra ministeren på, om han var villig til at give Folketinget en redegørelse for det system, hele den organisation af turistarbejde, som man nu er ved at lave. Det er, så vidt jeg ved, ikke noget, man har drøftet i Folketingets erhvervsudvalg. Det var i hvert fald heller ikke skitseret særlig detaljeret i redegørelsen, som vi havde debat om i november, og derfor ville jeg gerne vide, om ministeren er parat til det, eller om jeg skal være nødt til at fremsætte forslag om det næste år.

Så siger hr. Arne Melchior, at hensigten med dette forslag har været at få fremsat et revideret forslag. Ja, nu har jeg jo ikke haft mulighed for at fremsætte forslaget før fristen den 1. februar, og det er derfor, jeg har været nødt til at anføre i bemærkningerne, at jeg er helt klar over, at jeg ikke kan få dette forslag vedtaget. Men det, jeg kan opnå ved at få det førstebehandlet er, at jeg kan få det over i Folketingets erhvervsudvalg, og det giver Det Radikale Venstre mulighed for at arbejde videre med sagen. Når det ligger i udvalget i sommer, giver det mig mulighed for at stille spørgsmål og få nogle af de ting klaret af, som det ikke har været muligt at hive oplysninger ud fra systemet om. Det er sådan set derfor. Om vi så fremsætter forslaget i uændret skikkelse eller i en ændret skikkelse, må tiden vise, når vi har arbejdet med det.

Men der er altså grænser for, hvad oppositionen kan gøre, og det tror jeg også hr. Arne Melchior kan huske fra dengang, han selv var i opposition.

(Kort bemærkning).

Jette Thomsen (KF):

[Jette Thomsen]

Nu skal jeg nok lade være med at trække debatten ret meget længere ud, men jeg synes virkelig, der var grund til at sige, at det var dejligt at høre fru Aase Olesen sige, at det var de overordnede rammer, og at det er en breddeturisme, man gerne vil have; det lettede i hvert fald mig meget. Det er meget farligt at tale om detailpolitik inden for turisme, for hvad er turisme? Det er så sammensat et erhverv, og der er jo en detailpolitik for hver eneste lille bitte gren af det erhverv, og derfor er det næsten en umulighed at behandle herfra, og det gælder jo i forvejen.

Jeg er enig i, at det er et problem, at turisterne klumper sig sammen, men det er der allerede taget fat på: prøv bare at se, hvordan man har opstillet 10 kiosker langs den jyske motorvej netop for at fortælle turisterne, hvor de skal tage hen, eller hvor de ikke skal tage hen, fordi der er for mange i forvejen.

Hr. Arne Melchior var inde på, at vi ikke havde informeret godt nok om de danske rejser, og hvad man kan gøre her i Danmark. Det er rigtigt, men også det tager man allerede fat på nu. Der sker altså en hel masse, f.eks. starter man med disse store VIP-diske på de store hoteller, og dér kan man altså trykke sig ind og se, hvilke udbud der er i de forskellige egne af landet inden for alle mulige kategorier af udbud inden for dansk turisme.

Jeg forstår godt, fru Aase Olesen synes, det er besværligt at finde ud af, hvordan hele den organisation er bygget op; det hænger nok sammen med, at en stor del af organisationen er bygget op uden om Folketinget og uden om Danmarks Turistråd. Det er faktisk to forskellige, der arbejder med samme sag. Det vil jeg gerne være med til at rede trådene fuldstændigt ud i, men det er svært.

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Jeg vil gerne sige til fru Aase Olesen, at jeg tror, vi for så vidt angår miljøproblemerne er meget enige om den helt naturlige sammenkædning, der ligger imellem udviklingen af dette erhverv og hensynet til miljøet, som også andre ordførere har været inde på. Jeg vil gerne henvise til, at dette punkt indtager en ganske væsentlig placering i den redegørelse, som jeg har afgivet til Folketinget, hvis nogen skulle være i tvivl om dette.

For så vidt angår det konkrete spørgsmål om organisationsstrukturerne på turistområdet vil jeg gerne give tilsagn om, at vi prøver at fremlægge en beskrivelse af dette udviklede system, som består både af noget, der er rent frivilligt, noget i Danmarks Turistråd, Turismens Fællesråd etc. Jeg tror, det ville være udmærket at få en mere total beskrivelse af det, så man kan se, hvem der egentlig tager sig af hvad.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Bare vi bliver ved længe nok, bliver der noget at sige tak for. Nu fik jeg dog et tilsagn fra ministeren til det, som hr. Arne Melchior har kaldt punkt 8, og det var jo ikke så galt. Vi ser hen til, at det er indeholdt i ministerens lovprogram i åbningstalen til oktober; det vil jeg gerne sige mange tak for. Vi vil afvente den redegørelse, inden vi overvejer, hvad vi så vil gøre, for nok er det kun organisation, men der ligger som bekendt altid megen politik bag organisationer.

Der var én ting, som fru Jette Thomsen sagde, og som mindede mig om, at jeg havde glemt at svare på noget, som hr. Arne Melchior var inde på, nemlig at forslaget gik imod spredning af ferier. Fru Jette Thomsen sagde, at det var kedeligt, at turisterne klumpede sig; jeg går ud fra, at hun også mente klumpede sig i tid.

Forslaget er ikke udtryk for, at vi er imod en spredning af industriferien osv. Vi har bare sagt, at det er en meget svær sag, og at det ikke er særlig realistisk at tro, at man kan komme ret langt ad den vej, al den stund man i familierne ofte skal rette sig efter to udearbejdende og børn, der også skal holde ferie, og det er ikke særlig sandsynligt, at vi kan få skubbet skoleferier, universitetsferier og lignende ret meget. Derfor har vi påpeget, at man måske kunne satse noget mere på alle de skæve ferier, vi har i Danmark. Korttidsferierne må have særlig gode chancer, når det drejer sig om indlandsturisme, for så bruger man dog i hvert fald ikke tid til de lange rejseveje. Det er kun det, der ligger i det; ellers vil vi naturligvis medvirke til al den fleksibilitet med hensyn til ferietidspunkter, som overhovedet er realistisk.

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

[Industriministeren]

Jeg vil gerne sige til fru Aase Olesen, at jeg tror, fru Aase Olesen overhørte den detalje i mit indlæg, at jeg ikke her fra talerstolen har givet tilsagn om at fremlægge en redegørelse på dette punkt. Jeg har lovet at fremkomme med en beskrivelse af organisationsstrukturen. Om det kan bære en redegørelse, tvivler jeg meget på, men det er vel heller ikke det væsentlige i den forbindelse. Sagen drejer sig vel om at få informationerne frem, således at man kan skabe sig et overblik over det.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Vi kan jo altid, når vi får det, se på, i hvilket omfang der kan være behov for at diskutere det. Men jeg går ud fra som givet, at ministeren ligesom Det Radikale Venstre mener, at vi ikke i årevis skal bevilge hundreder af millioner kroner til turistarbejde uden at have nogle politiske vejledende drøftelser/beslutninger om, hvad pengene skal gå til.

Jeg hørte godt, hvad fru Jette Thomsen sagde; hun mente, vi skulle give midlerne til organisationerne, og så skulle erhvervet og organisationerne nok selv sidde og fordele pengene. Det princip troede jeg egentlig vi havde forladt på andre erhvervsområder, og jeg går da ud fra, at det ikke er ministerens holdning, at det er sådan, vi skal gøre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Den 30. april vedtog Folketinget, at forhandling om den af landbrugsministeren samme dag afgivne skovpolitiske redegørelse skulle finde sted onsdag den 13. maj 1987.

Jeg har forstået, at der ikke længere er et ønske om, at redegørelsen sættes til forhandling, og derfor skal jeg foreslå, at denne beslutning ophæves.

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte dette forslag som vedtaget. (Ophold) Det er vedtaget.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Miljø- og planlægningsudvalget (7/5 87):

Udtræder: Jytte Hilden (S)

Nyt medl.: Ritt Bjerregaard (S)

Udenrigsudvalget (8/5 87):

Udtræder: Pelle Voigt (SF)

Nyt medl.: Margrete Auken (SF)

Arbejdsmarkedsudvalget (8/5 87):

Udtræder: Joanna Rønn (S)

Ny stedf.: Svend Auken (S)

Kommunaludvalget (8/5 87):

Udtræder: Aase Olesen (RV)

Nyt medl.: Ole Vig Jensen (RV)

Folketingets næste møde afholdes i dag, fredag den 8. maj 1987, kl. 15.00 med følgende dagsorden:

(Se indledningen til næste møde).

Mødet hævet kl. 14.07